

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura (jednooborové studium)

Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: **12. května 2023**

Jméno a příjmení:.....

Aprobace:

Identifikační číslo:

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie a tvoření slov	
Fonetika a pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení:

A

B

C

N

Klauzurní text pro Bc. studium

Havlův inaugurační oblek objeven

Kateřina Svobodová

Lidové noviny objevily raritní oblek prezidenta Václava Havla, v němž vykonával během své první inaugurace 29. prosince 1989 vojenskou přehlídku na pražském Hradě. Nápadně krátké nohavice tehdy poněkud narušovaly vážnost významného historického okamžiku.

Na nepatřičnou délku kalhot Havel dostával dotazy v tuzemsku i v zahraničí v podstatě po celý zbytek života, odpovídal na ně nerad a vždy vysvětloval, že kalhoty nebyly krátké, nýbrž povytažené. Příběh s krátkými kalhotami přežil až do současnosti, nikoho by však nenapadlo, že stále existuje i samotný oblek. Vzácný kousek víc než tři desetiletí opatruje majitel pražského krejčovství Zdeněk Hartl.

Za vším bylo břicho

„Po inauguraci ho sem přinesl někdo z jeho lidí, kalhoty se tu upravovaly, ale on ho pak už stejně nechtěl nosit a řekl mi, ať si ho nechám nebo ať ho někomu dám.“ Nijak zvláště se prý Václav Havel na oblek nezlobí, ale po událostech s krátkými kalhotami už nejspíš neměl chuť ho oblékat. Zdeněk Hartl ovšem upozorňuje, že prezidentské kalhoty nebyly špatně ušité. „Za vším stálo břicho pana prezidenta. Aby mu z něj nepadaly, někdo mu poradil šle, které kalhoty povytáhly výše, než bylo žádoucí,“ vypráví. A když povytáhne látky kapsičky, léty vyšívaný, přesto dobře čitelný nápis na štítku uvádí: HAVEL 89. K tomu jméno společnosti Oděvní služba Praha, krejčovství Adam a značka krejčího Kr.

STYLISTIKA

1.
 - a) Do kterého funkčního stylu patří tento text?

 - b) Které slohové postupy se v textu dominantně uplatňují?

 - c) O který slohový útvar se jedná?

2.
 - a) Jak je text členěn z hlediska horizontálního?

 - b) Vyjádřete téma:

2. odstavce

3. odstavce

3. Který funkce plní následující prostředky vertikálního členění v textu?
 - a) tučné písmo
 - b) velikost písma
 - c) uvozovky

4. K následujícím slovům přiřad'te na základě jejich výskytu v textu adekvátní slohový příznak. Vybírejte přitom ze škály: výraz neutrální, knižní, hovorový, termín, nespisovný.

<i>inaugurace</i>
<i>bříško</i>
<i>nohavice</i>
<i>vyšisovaný</i>

SYNTAX

1. Znázorněte stavbu následujícího souvětí náležitým plošným schématem, v kterém budou údaje o jednotlivých větách (způsob připojení, větněčlenská funkce, sémantický vztah).

Po inauguraci ho sem přinesl někdo z jeho lidí, neboť kalhoty se tu upravovaly, ale on ho pak už stejně nechtěl nosit, i přestože byl na šitý na míru, a dokonce mi řekl, ať si ho nechám nebo ať ho někomu dám.

2. Vypište z textu 3 přístavky těsné.

a)

b)

c)

3. Podtrhněte základové větné členy a zapište příslušnými vzorci gramatickou a sémantickou základovou větnou strukturu

a) Zdeněk Hartl ovšem upozorňuje, že prezidentské kalhoty nebyly špatně ušité.

GVV:

SVV:

b) Po inauguraci ho sem přinesl někdo z jeho lidí.

GVV:

SVV:

4. Určete větněčlenskou platnost podtržených slov.

a) Po událostech s krátkými kalhotami už nejspíš neměl chut' ho oblékat.

VČ:

VČ:

VČ:

b) Po inauguraci ho sem přinesl jednou použitý někdo z jeho lidí.

VČ:

VČ:

c) Nápadně krátké nohavice tehdy poněkud narušovaly vážnost významného historického okamžiku.

VČ:

VČ:

5. V následujících větách podtrhněte predikát a určete jeho druh.

a) Za vším stálo břicho pana prezidenta.

Druh predikátu:

b) On ho pak už stejně nechtěl nosit.

Druh predikátu:

c) Kalhoty nebyly krátké, nýbrž povytažené.

Druh predikátu:

MORFOLOGIE

1. Určete slovnědruhovou platnost slov z textu:

- a) *inaugurační*
- b) *tehdy*
- c) *nerad*
- d) *krejčovství*
- e) *šle*

2. Určete deklinační vzor níže uvedených jmen:

- a) *oblek*
- b) *událost*
- c) *štítek*
- d) *krejčí*
- e) *kalhoty*

3. Utvořte:

- a) přechodník přítomný činný pro maskul. sg.
slovesa *opatrovat*
- b) přechodník minulý činný pro neutrum pl.
slovesa *povytnout*
- c) imperativ pro 1. osobu pl. slovesa
přežít

4. Napište latinský terminologický ekvivalent pro:

- a) *vid*
- b) *podmiňovací způsob*

5. Uved'te:

- a) *příčestí trpné pro maskulinum sg.*
infinitivu *upravovat*
- b) *3. os. sg. oznam. zp. min. č. rodu čin.*
slovesa *existovat*

6. Napište:

- a) *instr. pl. substantiva inaugurační*
- b) *nom. pl. (mask. živ.) adjektiva krátký*
- c) *gen. pl. substantiva přehlídka*

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. K následujícím derivátům uveďte jejich příslušné slootvorné charakteristiky:

přehlídka

bříško

.....	motivující slovo
.....	slootvorný základ
.....	slootvorný formant
	(včetně hláskových alternací)	
.....	slootvorná kategorie
.....	onomaziologický typ tvoření*

* (zde vybírejte ze škály mutace, modifikace, transpozice)

2. Vypište z textu:

- a) antroponymum
- b) chrématonymum
- c) toponymum
- d) zkratku
- e) domácí substantivní kompozitum
- f) apelativní sousloví
- g) propriální sousloví
- h) domácí nevlastní kompozitum

3. K následujícím slovům cizího původu z textu uveďte jejich **domácí jednoslovné synonymum**. Vycházejte přitom z jejich lexikálního významu v textu.

rarity

historický

.....

FONETIKA A PRAVOPIS

1. a) Proveďte fonetickou transkripci (**českou transkripční soustavou**). Označte také slovní přízvuky.

Advokátku Sukovou stíhá policie od podzimu kvůli defraudaci peněz, které si u ní klienti uložili do takzvané advokátní úschovy. Jmenovaná ve svých 70 letech skončila ve vazbě. Podle zjištění dosáhla škoda 130 milionů a pravděpodobně ještě vzroste.

- b) Segmentujte první výpověď na promluvové úseky – využijte k tomu symbolu O – pište do nepřepsaného textu.

2. Rozdělte následující slova na slabiky. Vypište nuklea slabik a podtrhněte otevřené slabiky.

překlad krční zhtl brouk rtuť smrž

3. Vysvětlete z fonetického hlediska tyto termíny a uveďte příklady:

- a) elize
- b) epenteze
- c) velára

4. Uveďte příklady slov a jejich odvozenin, tvarů, v jejichž kořeni se střídají hlásky:

- a) 2 příklady samohláskové alternace

- b) 2 příklady souhláskové alternace

5. Označte všechna správná tvrzení:

- a) fonetika se zabývá alternacemi fonémů
- b) fonolog měří kvalitu hlásek pomocí přístrojů, PC programů
- c) fonologický systém je tvořen fonematickým systémem a prozodíí.
- d) fonetika má bližší vztah k biologii člověka než fonologie
- e) ʒ je českým fonémem
- f) minimálním párem je dvojice děs – běs

6. Podtrhněte slova a spojení slov, v nichž není nutné vyslovit obě stejně znějící souhlásky ve skupině:

jednodušší, měkký, rozzlobit, kamenný, půllitr, poddaný, předtančit, Dobříšští, racci, nejjasnější, před domem, vyšší.

7. V následujících větách opravte všechny jazykové chyby:

Když jsme nechávali našeho psa poprvé ostříhat strašně s sebou škubal a štěkal. Sešli jsme se v hospodě U Tří Králů s dvěma kolegyněmi s úřadu. S domácím mlýnkem si můžete umlýt obilí samy. Dárek pro Evu sme zabalili do barevnýho balícího papíru. Mezi mými nejoblíbenější houbamy je hlíva ústříčná a píchavka obecná. Prosím tě Marku volal si do školy, aby jses omluvil kvůli nemoci? Unikátní bylinková *kúra* pro třídění očistu organismu Karlovy prospěla. Z Břeclavy se Novákovi přestěhovali do Volině v Jihočeském kraji. Javor babika, nebo též javor polní je strom, který sdomácněl téměř v celé Evropě s výjimkou skandinávského poloostrova. On umí anglicky lépe, než jsem si myslel.